

Hvor og hvordan skabes nyt økonomisk råderum?

Et stort udgifts- og aktivitetspres i kombination med voksende forventninger til den kommunale service betyder, at kommunerne oplever et konstant pres for at få mest mulig værdi for de tilgængelige midler og skabe nyt råderum. "Tre trin til råderum" er et værktøj udviklet af KL, som understøtter en lokal dialog om netop, hvor og hvordan der kan skabes råderum.

Kommunernes økonomiske råderum skal skabes indefra. Det er ikke nyt, men det kan være svært at finde ud af, hvor og hvordan råderummet kan skabes. Derfor har KL udviklet redskabet "Tre trin til råderum". Ved at koble benchmarking med en samling af relevant inspirationsmateriale giver værktøjet et afsæt for at undres, stille nysgerrige spørgsmål og drøfte, hvor i den kommunale forvaltning der er mulighed for at skabe råderum og ikke mindst hvordan. Redskabet blev lanceret i november 2019 og har været meget efterspurgt af kommunerne. Der er netop nu lanceret en opdatering af redskabet med ny data og nye funktioner. Redskabet kan nu anvendes til benchmarking af kommunerne i forhold til data fra regnskab 2019 og budget 2020, og indeholder endnu mere inspiration til metoder og indsatser, der kan skabe nyt råderum.

Ny energi til budgetprocessen

"Tre trin til råderum" kan anvendes som led i den kommunale budgetproces på både politisk og forvaltningsmæssigt niveau. Eksempelvis kan benchmarking-funktionen i "Tre trin til råderum" understøtte en langsigtet og fokuse-

CATRINE MARIE
STAMM GRAVESEN

konsulent i KL's Økonomiske Sekretariat

MARIA THEIL
THOMSEN

konsulent i KL's Økonomiske Sekretariat

”Benchmark med andre kommuner indgår altid i den politiske budgetproces, og det styrker viden og fremmer en drøftelse af styringen af området og en drøftelse af det valgte service-niveau. Ved aktivt at inddrage benchmark i vores budgetproces styrker vi viden og reducerer egne blinde vinkler i forhold til egen praksis.

Morten Volmer Pedersen, Kommunaldirektør i Nordfyns Kommune

ret strategi i budgetprocessen, hvor man intensivt arbejder med at skabe råderum på de områder, hvor der vurderes at være det største potentiale. Processen står i modsætning til en grønthøstertilgang, hvor man reducerer rammen på alle områder. Redskabet kan også give ny inspiration til, hvordan der kan skabes nyt råderum. Mange kommuner har vanskeligheder med at finde på nye ideer år efter år, og her kan "Tre trin til råderum" fungere som en saltvandsindsprøjtning til budget-

processen. Redskabet giver nemlig adgang til en række eksempler på budgetforslag, metoder, indsatser og erfaringer fra andre kommuner, der kan bidrage til at skabe råderum. Redskabets tre trin er gratis tilgængelige på KL's hjemmeside. Figuren præsenterer alle trinene samt deres arbejdsproces og værktøj:

Trin 1 – "RåderumsBenchmark"

Arbejdet med "Tre trin til råderum" indledes med at analysere, hvor i den kommunale forvaltning, der er det største mulighedsrum for at skabe et nyt økonomisk råderum med redskabet "RåderumsBenchmark". Kommunerne benchmarkes i forhold til deres udgiftsniveau på de forskellige fagområder. Benchmarkingen giver svar på, hvilke områder man med fordel kan fokusere på, når der skal findes nyt råderum i budgetprocessen. Samtidig kan "RåderumsBenchmark" være med til at understøtte, at der stilles nysgerrige spørgsmål til kommunens budgetlægning og udgiftsniveau.

"RåderumsBenchmark" adskiller sig fra andre benchmarkingværktøjer ved at analysere på de samlede udgifter til et område – frem for eksempelvis nøgletal for enhedsudgifter.

” Vi har arbejdet med en effektiviseringsdagsorden i mange år. Og har også høstet mange af de muligheder, der er. Vi havde derfor behov for en fornyet energi i vores arbejde. Der viste Inspirationsbanken og ”Råderums-Benchmark” sig at være perfekt. Vi samlede økonomifunktionerne, og via gennemgangen af værktøjerne blev der dannet ny energi i organisationen. Der arbejdes og kigges nu på mange nye forslag i organisationen, så vi forventer, at effektiviseringsarbejdet nu kommer op i et nyt gear til de næste mange budgetprocesser.

Tommy Høgh Danielsen, Chefkonsulent i Økonomisk Sekretariat, Gladsaxe Kommune

Det unikke ved redskabet er således, at det giver et faktabaseret grundlag for at analysere kommunens samlede økonomi.

”RåderumsBenchmark” er netop blevet opdateret, så redskabet nu kan anvendes til benchmarking på baggrund af data for regnskab 2019 og budget 2020.

”RåderumsBenchmark” er efterspurgt af kommunerne, og mere end 40 kommuner har allerede modtaget en rapport med ”RåderumsBen-

chmark”. Læs mere om ”Råderums-Benchmark” og mødeguiden på www.kl.dk/raderumsbenchmark.

Trin 2 – FLIS Styringscockpit

For at blive klogere på både udgifter og aktiviteter på de udvalgte fagområder eller tværgående indsatsområder er næste trin at analysere centrale nøgletal i FLIS Styringscockpit. FLIS Styringscockpit indeholder de 65 mest centrale styringsnøgletal og giver mulighed for at sammenligne sin egen kommune med både andre kommuner og landsgennemsnittet samt på tværs af år. Derigennem får kommunen et fælles faktabaseret grundlag for at drøfte udgifts- og aktivitetsudviklingen på de forskellige fagområder. I FLIS Styringscockpit er det således muligt at gå et spadestik dybere end i ”RåderumsBenchmark” og blive klogere på, hvad der driver udgifterne på et område. FLIS Styringscockpit er tilgængeligt med regnskabsdata for 2019, og det er endvidere muligt at integrere FLIS styringscockpit i kommunens lokale ledelsesinformationssystem. Anvendelsen af FLIS Styringscockpit kan suppleres med analyse af de øvrige nøgletal i FLIS samt nøgletal fra kommunens egne fagsystemer eller andre kilder. FLIS Styringscockpit findes på www.kl.dk/styringscockpit.

Trin 3 – Inspirationsbanken

Det tredje trin er KL's Inspirationsbank, der indeholder viden, cases og materialer om, hvordan der kan

skabes nyt råderum. Inspirationsbanken er et nyt redskab, der netop er lanceret på KL's hjemmeside.

Inspirationsbanken indeholder:

- Konkrete, praksisnære eksempler på, hvordan kommuner er lykkedes med at skabe råderum.
 - Værktøjer og redskaber, der kan understøtte identificering af råderum og udvikling af god styring.
 - Analyseresultater med styringsmæssig relevans.
 - En samling af budgetforslag, der kan skabe nyt råderum identificeret via en kortlægning af alle kommuners budgetkataloger fra 2019 og 2020.
- Inspirationsbanken fungerer altså som én indgang til viden om, hvordan kommunen kan skabe økonomisk råderum. Redskabet bliver løbende opdateret, så det indeholder den nyeste viden og mest aktuelle kommunale cases.

Inspirationsbanken findes på www.kl.dk/Inspirationsbanken

Webinar d. 15. maj:

KL afholder et gratis webinar d. 15. maj kl. 10-11.30, hvor ”Tre trin til råderum” bliver præsenteret. Til webinarret vil alle tre trin blive forklaret i detaljen, og der vil være mulighed for at stille spørgsmål. Derudover vil KL præsentere en række andre redskaber, der er frit tilgængelige – blandt andet Idébanken, der indeholder råderumsforslag fra alle kommuners budget-/råderumskataloger. Tilmeld dig på: <https://tilmeld.kl.dk/webinar> ■

PÅ TVÆRS AF FORVALTNINGEN

PÅ UDVALGTE OMRÅDER

